

Stockholms
universitet

Inkluderande lärande- miljöer och tidiga insatser, ILTI

Specialpedagogiskt forskningsnätverk

Ett nätverk för forskare, studenter och yrkesverksamma

Inkluderande lärandemiljöer och tidiga insatser - ILTI

Specialpedagogiskt forskningsnätverk

Specialpedagogiskt forskningsnätverk

Samverkan för utveckling av forskning, utbildning och praktik

På specialpedagogiska institutionen arbetar flera forskare inom forskningsområden Specialpedagogik och yngre barn samt Lärandemiljöer och didaktisk utveckling för att utveckla evidensbaserade forskningsprogram som riktas sig särskilt mot förskola och förskoleklass.

Eva Siljehag och Mara Westling Allodi, som ansvarar särskilt för dessa forskningsområden, har inlett ett samarbete som involverar andra forskare, doktorander och studenter i specialpedagogik.

Tidiga insatser

Vi vill utveckla forskningsprojekt inom tidiga specialpedagogiska insatser i förskola eftersom tidigare forskning har visat att det finns behov av att utveckla delaktighet, kommunikation och samspel för barn i behov av stöd i förskolan. Internationell forskning har också visat att tidiga insatser i förskolemiljöer av hög kvalitet har stor betydelse för att förebygga senare skolsvårigheter och ohälsa och främja en positiv utveckling av barnens förmågor. Genom kontakter med yrkesverksamma specialpedagoger och förskollärare har vi förstått att det finns ett stort intresse för att utveckla specialpedagogiska insatser i inkluderande förskolemiljöer.

Modeller och verktyg för att utveckla inkluderande miljöer

Det finns intressanta modeller som har utvecklats och prövats internationellt som vi vill pröva och vid behov anpassa till den svenska kontexten, i samarbete med yrkesverksamma specialpedagoger och lärare.

Inom detta övergripande ramverk av systematiska specialpedagogiska insatser som riktas både mot hela lärmiljön, och till grupp- och individnivå, har vi utvecklat några studier som har mer specifika syften.

Dessa studier har som syfte att:

- **Kartlägga och utveckla inkluderande lärandemiljöer** där det finns barn i behov av stöd eller barn med funktionsnedsättning utifrån en modell som innefattar: anpassningar, stöd till kamratsamspel, stöd till fria aktiviteter och lek, stöd i konflikter, delaktighet, barn-vuxen samspel, övergångar, återkoppling, samarbete med föräldrar, dokumentation av barns lärande.

- **Utveckla språkliga färdigheter som grund till inkludering, delaktighet och literacy.** Förskolebarn som har ett annat modersmål än svenska har nytta av att delta i språkstimulerande aktiviteter som utvecklar deras ordförråd. Dialogic book reading är en strukturerad metod för bilderboksläsning som har utvecklats i USA och som har visat ge goda effekter på barnens senare prestationer i skolan, t.ex. nyligen i en studie i Norge. Vi vill genomföra en utprovning i svenska förskolor av denna metod med barn i femårsåldern, med senare uppföljning av resultat i förskoleklass och skola.
- **Utveckla sociala färdigheter med arrangerade lekstunder.** Barn behöver utveckla vissa färdigheter för att kunna delta i lek och samspel med kamrater i förskolan. Barn i behov av stöd och barn med funktionsnedsättning riskerar att exkluderas i leksituationer om de inte har utvecklat dessa sociala förmågor. Deltagande i den fria leken med kamrater kan underlättas för barn i behov av stöd genom strukturerade insatser som omfattar: observationer som fördjupar förståelsen för barns samspel i leksituationer och aktiviteter som stödjer utveckling av grundläggande sociala färdigheter: dela med sig, uthållighet i leken, ta initiativ till lek, förmågan att organisera lek, kunna delta i en lek och kunna hjälpa andra eller be om hjälp i leken.

Samarbetspartners

Studierna utvecklas i samarbete med internationella partners som har utvecklat modellerna eller implementerat dem: Samuel Odom, professor i Special Education på UNC och gästprofessor på Specialpedagogiska Institutionen; Monica Melby Lervåg, professor i Specialpedagogik på Oslo Universitet; Professor Susan Sandall, Professor i Specialpedagogik på Washington University, m.fl. och involverar forskare, doktorander, alumni och studenter i specialpedagogik vid Stockholms Universitet.

Vad samverkan innebär

Vi är intresserade av att utveckla ett samarbete med kommuner och särskilt med ansvariga för förskola och dess utveckling. Deltagandet i samverkan innebär att specialpedagoger och förskolor deltar i ett nätverk som granskar och diskuterar studier och modeller; det kan också innebära att genomföra ett utvecklingsarbete med utprövning av modeller och anpassningar; och att specialpedagoger och förskolor deltar i effektstudier där vi genomför insatserna och undersöker deras resultat. Det är upp till huvudman och yrkesverksamma att välja hur man vill delta.

Exempel på aktiviteter

Det specialpedagogiska nätverket *Inkluderande lärandemiljöer och Tidiga Insatser* kommer att erbjuda workshops och seminarier till de medverkande samarbetspartners, samt utbildning och handledning till deltagare i forskningsprojekt.

Några referenser

Odom, S.L., McConnell, S.R. et al.(1997). *Play Time/Social Time: Organizing Your Classroom To Build Interaction Skills*.

Institute on Community Integration, University of Minnesota.

Sandall, S. R. (2003). Play Modifications for Children with Disabilities. *Young Children*, 58(3), 54-55.

Specialpedagogiska institutionen

Forskning bedrivs inom fyra områden:
Jämlikhet, demokrati och värdegrundsfrågor
Funktionsnedsättning och funktionshinder
Lärandemiljöer och didaktisk utveckling
Specialpedagogik och yngre barn

Informations- och kontaktuppgifter

Specialpedagogiska institutionen
Inkluderande Lärandedmiljöer och Tidiga Insatser (ILTI)

Besöksadress: Frescati Hagväg, 10
Postadress: Stockholms universitet
106 91 Stockholm

www.specped.su.se

Eva Siljahag
eva.siljahag@specped.su.se
08-1207 6474

Eva Siljahag

Mara Westling Allodi
mara.allodi@specped.su.se
08-1207 6478

Mara Westling Allodi

